Δεισιδαιμονίες & Προλήψεις (Ιερά Μονή Σαγματά)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 23 Αυγούστου, 2007

Ζούμε σε μια εποχή όπου η επιστήμη γνώρισε μίαν εκπληκτική πρόοδο. Ανακαλύψεις και κατακτήσεις που πριν δυο-τρεις αιώνες φαίνονταν αδιανόητες και κινούνταν στη σφαίρα της φαντασίας, έγιναν πραγματικότητα. Η ζωή των ανθρώπων άλλαξε σε σημαντικό βαθμό. Κι ενώ θα περίμενε κανείς η πρόοδος αυτή να οδηγούσε στην απελευθέρωση του ανθρώπου από τις προλήψεις, δεισιδαιμονίες, θρησκοληψίες, πρωτογονισμούς του παρελθόντος, η κατάσταση δεν φαίνεται να άλλαξε σημαντικά. Ο σύγχρονος άνθρωπος, καυχιέται για τις κατακτήσεις του, αλλά και παραμένει δέσμιος των πρωτόγονων καταβολών του. Οι πρωτόγονες προλήψεις και δεισιδαιμονίες βασανίζουν και καταταλαιπωρούν τον άνθρωπο. Σε κάθε του βήμα διαβλέπει κινδύνους, ταλαιπωρίες, αποτυχίες, ασθένειες, θανάτους, με αποτέλεσμα να χάνει την ειρήνη του. Και το χειρότερο απ' όλα είναι ότι νομίζει πως όλα αυτά είναι μέσα στο χώρο της πίστης!

Έλεγε κάποτε ένα σημαίνον πρόσωπο της Ελληνικής κοινωνίας, με διεθνή εμβέλεια: *«Εγώ είμαι πολύ θρήσκος άνθρωπος. Να φανταστείτε ότι ποτέ δεν αρχίζω κάποια εργασία, ημέρα Τρίτη!»* Η άγνοια και η σύγχυση είναι προφανής.

ΠΡΩΤΟΓΟΝΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Ο πρωτόγονος άνθρωπος απομακρυνόμενος σταδιακά από τον αληθινό Θεό, θεοποίησε τα άψυχα και έμψυχα κτίσματα και έγινε δέσμιος των προλήψεων. Ο πρωτόγονος άνθρωπος ήταν κατεξοχήν προληπτικός. Πηγή των προλήψεων ήταν ο φόβος, που ένιωθε μπροστά στις άγνωστες και ισχυρότερες από αυτόν δυνάμεις της φύσης. Επειδή είχε σχηματίσει την εντύπωση, ότι οι δυνάμεις αυτές ήταν εχθρικές για τη ζωή του, άρχισε να λαμβάνει προληπτικά μέτρα, για να αποφύγει τις βλαπτικές ενέργειες τους, που αυτές έμελλε να του προξενήσουν.
Με τον τρόπο αυτό, όλες οι εκδηλώσεις της ζωής του πρωτόγονου ανθρώπου συνδυάστηκαν με αναρίθμητα είδη προλήψεων: πρόσωπα και πράγματα, φυσικά φαινόμενα και γεγονότα της ζωής και πουλιά, ζωή και θάνατος, χώρος και χρόνος, στα πάντα οι αρχαίοι άνθρωποι έβλεπαν το κακό την καταστροφή, τη «θεομηνία». Έτσι γεγονότα που απλώς συνέβαιναν στη ζωή και δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους, τυχαίες συμπτώσεις, θεωρούνται πως έχουν άμεσα αποτελέσματα στη ζωή, συνήθως δυσάρεστα.

Μια άλλη έκφραση των προλήψεων των πρωτόγονων ήταν και τα τοτέμ, διάφορα δηλαδή αντικείμενα που τοποθετούσαν στους οικισμούς τους, για προστασία από τις βλαπτικές επιδράσεις των «πνευμάτων». Τα τοτέμ είχαν συνήθως τις μορφές αγρίων ζώων, αρχικά μάλιστα ήταν πραγματικά θηρία, που είχαν θεοποιηθεί. Γι' αυτό και οι μορφές των τοτέμ ήταν άγριες και προκαλούσαν τρόμο.

Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Η Εκκλησία μας, κατά την ίδρυση της, ήλθε κατ' αρχήν, σε κατά μέτωπον σύγκρουση με την πρωτόγονη θρησκευτικότητα, την ειδωλολατρεία, τη μαγεία, τις προλήψεις και δεισιδαιμονίες. Οι αιματηροί διωγμοί των πρώτων αιώνων, που κόστισαν στην Εκκλησία εκατομμύρια Μάρτυρες, δεν ήταν παρά αποτέλεσμα της φοβερής αυτής αναμέτρησης του χριστιανισμού με τον πρωτογονισμό και την ειδωλολατρία.
Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες της Εκκλησίας, πολλοί άνθρωποι δεν δέχτηκαν να εγκαταλείψουν τις μορφές της πρωτόγονης θρησκευτικότητας και να ασπαστούν το χριστιανισμό. Αλλά και απ' αυτούς που τον δέχθηκαν, δεν ήταν λίγοι αυτοί που συνέχισαν να έχουν κάποια μικρή ή μεγάλη σχέση με την πρωτόγονη θρησκευτικότητα, ιδίως τη μαγεία. Έτσι μέχρι σήμερα η πρωτόγονη θρησκευτικότητα συνεχίζει να υπάρχει και να επηρεάζει τους ανθρώπους. Η μαγεία, η αστρολογία και τα όμοια, παρουσιάζουν σήμερα μια θεαματική έξαρση, ενώ πολλές προλήψεις και δεισιδαιμονίες των πρωτόγονων επιβιώνουν στα ήδη και έθιμα των χριστιανικών λαών.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΠΡΟΛΗΨΕΩΝ

Ένα πλήθος προλήψεων και δεισιδαιμονιών ταλαιπωρούν τους; ανθρώπους. Τους δημιουργούν φόβους ανύπαρκτους, σπέρνουν την ανησυχία και κάνουν τη ζωή πολλών ταραγμένη, γεμάτη εφιάλτες και τρόμους. Είναι τόσες πολλές οι προλήψεις που αν καταφέρει κανείς να τις συγκεντρώσει, θα γεμίσει πολλές σελίδες. Μερικές απ' αυτές θα εκθέσουμε στη συνέχεια, για να δούμε πώς βασανίζονται οι άνθρωποι χωρίς λόγο και πόσο μακριά βρίσκονται από την αληθινή πίστη.
Πρώτα να δούμε τις προλήψεις γύρω από το γάμο, το μέγα αυτό μυστήριο, όπως το ονομάζει ο Απ. Παύλος. Η εκκλησία ευλογεί την ένωση δύο ανθρώπων και τους καλεί να αγωνιστούν στο άθλημα της αγάπης, σε μία πορεία σταυρική που θα πρέπει να βαδίσουν με πίστη στο Θεό, με ευθύνη και πολλές θυσίες. Οι προληπτικοί όμως θέτουν άλλες προϋποθέσεις για να «πετύχει» ο γάμος. Η επιτυχία και η ευτυχία στο γάμο εξαρτάται όχι από τη χάρη του θεού και τον αγώνα των συζύγων, αλλά από τις

προλήψεις, π.χ. Δεν θα πρέπει να παντρεύονται τον ίδιο χρόνο δύο αδέλφια. Όχι γάμος στο δίσεκτο χρόνο, ή Μάιο μήνα. Όποιοι πάνε να παραλάβουν τον κουμπάρο, θα γυρίσουν από άλλο δρόμο, γιατί αλλιώς ριψοκινδυνεύουν τη στερεότητα του γάμου. Όταν ο προξενη-τής ή η προξενήτρα πηγαίνουν να συζητήσουν για το συνοικέσιο, θα πρέπει να φοράνε μια κάλτσα ανάποδα. Την ώρα που η νεόνυμφη μπαίνει στο νέο σπίτι, αλείφει την πόρτα του σπιτιού με μέλι ή βούτυρο, για να είναι γλυκιά κι ευτυχισμένη η οικογενειακή της ζωή. Την πρώτη εβδομάδα του γάμου της δεν πρέπει να σκουπίσει, γιατί θα συμβεί θάνατος στο σπίτι κ.λπ. κ.λπ.
Καρπός του γάμου είναι η τεκνογονία. Οι σύζυγοι αξιώνονται από το Θεό να γίνουν συνδημιουργοί Του, να φέρουν στον κόσμο νέες υπάρξεις. Δυστυχώς και η μεγάλη αυτή δωρεά του Θεού συνυφαίνεται με ένα σωρό γελοίες προλήψεις, π.χ. Αν ακούσει η μητέρα να λαλεί κουκουβάγια, θα γεννήσει κορίτσι. Αν όμως ακούσει μπούφο, θα γεννήσει αγόρι. Όταν γεννηθεί το παιδί, θα πρέπει να του βάλουν μπαμπάκια γύρω από το σαγόνι του για να ζήσει πολλά χρόνια. Την όγδοη μέρα, όταν κανονικά θα πρέπει να καλείται ιερέας και να δίνεται το όνομα του παιδιού, οι προληπτικές μητέρες ετοιμάζουν γλυκίσματα, κοσμήματα, χρήματα. Δεν είναι για τους ανθρώπους που θα το επισκεφθούν, αλλά για της ... μοίρες. Την όγδοη μέρα έρχονται οι μοίρες, για να ορίσουν τη μοίρα του. Για να είναι όμως καλή η μοίρα του παιδιού, οι μοίρες πρέπει να γλυκαθούν, να ευχαριστηθούν και να δώσουν καλές ευχές. Γιατί, αν δυσαρεστηθούν, τότε το παιδί θα δυστυχήσει! Ακόμη, πάρα πολλοί γονείς κρεμούν στο παιδί, όχι το σταυρό, αλλά το «χαϊμαλί». Δηλαδή, ένα φυλαχτό, που δεν περιέχει βέβαια ιερά αντικείμενα, αλλά ειδωλολατρικά, μια πράσινη χάντρα ή ένα μάτι, πέταλα, καρδούλες ελεφαντόδοντα, για να προφυλάσσεται το παιδί απ' το κακό το μάτι, το μάτιασμα. Έτσι οι γονείς αντί να εφοδιάζουν τα παιδιά τους με το πανίσχυρο όπλο του σταυρού, αντί να τα παραδίνουν στο φύλακα άγγελο τους, τα εμπιστεύονται στα «χαϊμαλιά», στα ειδωλολατρικά φυλαχτά και σε τελευταία ανάλυση στον ... διάβολο!
Οι περισσότερες ίσως προλήψεις συνδέονται με το τέλος της επίγειας ζωής του ανθρώπου. Ο άνθρωπος κάποια μέρα, είτε σε βαθύ γήρας, είτε σε νεότερη ηλικία θα έλθει αντιμέτωπος με «την φοβεράν ώραν του θανάτου». Κανείς όμως δεν γνωρίζει ποια θα είναι αυτή η ώρα, παρά μόνον ο Θεός, ο Κύριος της ζωής και του θανάτου. Το μόνον που μας προτρέπει είναι να είμαστε άγρυπνοι και έτοιμοι: «Γρηγορείτε!» Την φιλάνθρωπη αυτή προτροπή οι άνθρωποι λησμονούν ή αγνοούν και προσπαθούν να καλυφθούν πίσω από μύριες προλήψεις, π.χ. Ο ασθενής ξεψύχησε. Σε πολλά χωριά τρέχουν να χύσουν όλα τα νερά από τις στάμνες και άλλα δοχεία, γιατί αυτό το νερό θεωρείται «πεθαμένο», μολυσμένο και πρέπει να αντικατασταθεί με άλλο «ζωντανό». Γιατί είναι πεθαμένο; Όμως δεν υπάρχει απάντηση, γιατί όλες οι προλήψεις δεν έχουν λογική. Βγαίνει ο νεκρός από την εξώθυρα και ακούγονται κρότοι αγγείων που σπάζουν ένα πιάτο, μια στάμνα. Γιατί; Για να μείνει εκεί το κακό. Αλλού τοποθετούν πάνω στον τάφο ή μέσα διάφορα τρόφιμα για να φάει ο νεκρός. Και όταν τελειώσει η κηδεία οι συγγενείς και φίλοι του νεκρού δεν γυρίζουν απ' τον ίδιο δρόμο για να μην ... δευτερώσει το κακό. Το χειρότερο απ' όλα είναι ότι οι πενθούντες δεν

εκκλησιάζονται γιατί απαγορεύεται! Έτσι υπάρχουν άνθρωποι που για χρόνια ολόκληρα δεν εκκλησιάζονται, δεν συμμετέχουν στα μυστήρια και αποκόπτονται από την εκκλησία. Στερούν τον εαυτό τους από την παρηγοριά και την ελπίδα που δίνει η εκκλησία, απομονώνονται, φθείρουν την υγεία τους και παραδίδονται σε σκέψεις απελπισίας. Ζουν όπως οι άθεοι «οι μη έχοντες ελπίδα» και η ζωή τους μεταβάλλεται σε τραγωδία.
Πολλές προλήψεις συνδέονται με τα ζώα. Οι προληπτικοί άνθρωποι τις κινήσεις και εκδηλώσεις των ζώων τις συνδέουν με δυσάρεστα περιστατικά της ζωής τους. Έτσι η μαύρη γάτα, η κραυγή της κουκουβάγιας, το κλάμα του σκύλου, ο κόρακας είναι προμηνύματα κακών. Ο βόμβος της μέλισσας προμηνύει την έλευση κάποιου φίλου. Τα μυρμήγκια που εμφανίζονται στο κατάστημα θα φέρουν πολύ πλούτο κ.λπ.
Άλλες προλήψεις συνδέονται με τα μέλη του ανθρώπινου σώματος. Αν π.χ. βουίζει το δεξί αυτί θα ακούσει καλή αγγελία. Αν βουίζει το αριστερό θα ακούσει άσχημη είδηση. Παίζει το μάτι; Είναι προάγγελος δυσμενούς γεγονότος. Ο κνησμός της μύτης θα φέρει στενοχώρια. Ο λόξυγκας είναι ενδεικτικό φαινόμενο ότι κάποιος κακομελετάει κ.λπ.
Τέλος ένα πλήθος προλήψεων σχετίζονται με τα διάφορα αντικείμενα που καθημερινά χρησιμοποιούν οι άνθρωποι, π.χ. Το αλάτι αν χυθεί κάτω, θα φύγει ο ανεπιθύμητος επισκέπτης. Αν χυθεί λάδι ή καφές θα 'ρθει κάποιο κακό, ενώ αν χυθεί κρασί θα 'ρθει ευτυχία. Το ψαλίδι αν μείνει ανοικτό, προμηνύει έριδες. Αν τρίζουν τα ξύλα στο τζάκι, κάποιος εχθρός μας κακομελετάει. Αν η φλόγα του καντηλιού παίρνει πολύ κόκκινο χρώμα, σημαίνει ότι τα μάτια των μελών της οικογένειας θα κοκκινίσουν από δάκρυα κάποιας λύπης ή στενοχώριας που έρχεται. Ο αριθμός 13 και η μέρα Τρίτη είναι ο φόβος των προληπτικών. Το πέταλο ή το κρεμμύδι κρεμασμένο στην πόρτα φέρνει γούρι. Ο καθρέπτης αν σπάσει θα φέρει μεγάλη δυστυχία κ.λπ.

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΙΣΤΗ

Μέσα στον ορθόδοξο λαό μας επιβιώνουν προλήψεις και δεισιδαιμονίες που αναφέρονται σε θέματα της χριστιανικής πίστης και ζωής. Έτσι, ενώ η χριστιανική πίστη ελευθερώνει τον άνθρωπο και του δίνει τη δυνατότητα της «καινής εν Χριστώ ζωής», οι προληπτικοί λησμονούν αυτή τη μεγάλη αλήθεια και υποδουλώνονται σε αφελείς και παράλογες προλήψεις.
Η παρουσία π.χ. κάποιου κληρικού, ειδικά το πρωί, είναι για αρκετούς «κακός οιωνός». Γι' αυτό και όταν συναντούν έναν κληρικό στο δρόμο, στο σπίτι στο νοσοκομείο πανικοβάλλονται και αντιδρούν με απρεπείς χειρονομίες και ασεβείς φράσεις. Είναι εξάλλου, πολύ χαρακτηριστικό, ότι απαγορεύουν συνήθως στον ιερέα να επισκεφθεί έναν ασθενή στο σπίτι ή στο νοσοκομείο, λόγω της πρόληψης που επικρατεί, ότι η παρουσία του κληρικού θα προκαλέσει το θάνατο του! Με άλλα

λόγια η παρουσία του κληρικού στη ζωή θεωρείται ως σημείο καταστροφής και θανάτου. Ορισμένοι μάλιστα για να αποφύγουν τη δήθεν κακή επίδραση απ' τη συνάντηση του ιερέως την «κομποδένουν». Δηλαδή βγάζουν το μαντήλι τους και δένουν στην άκρη κόμπο, λέγοντας: *«Δένω τον παπά!»* Έτσι πιστεύουν ότι όλα θα πάνε καλά. Αυτά όμως αποτελούν πλάνη και εκδήλωση μεγάλης ασέβειας του ανθρώπου προς τον θεό και το λειτουργό του. Ο κληρικός όχι μόνο δεν μπορεί με την παρουσία του να φέρει κακό, αλλά αντίθετα προσεύχεται υπέρ υγείας, σωτηρίας και προκοπής των χριστιανών.
Δεν είναι λίγες οι φορές που οι χριστιανοί ζητούν παράλογα πράγματα από τους ιερείς, όπως π.χ. τη ζώνη του ιερέως, την αγία «ζέση» (για να «ζεστάνουν» δήθεν, την αγάπη του άνδρα προς την γυναίκα του), τα «απονιψίδια» (δηλ. το νερό με το οποίο ο ιερέας κατά τη λειτουργία ξεπλένει τα χέρια του) ή το άγιο μύρο, για να θεραπευτούν οι άρρωστοι και άλλα πολλά. Το χειρότερο είναι ότι ζητούν όλα αυτά γιατί έτσι τους συμβούλεψε κάποιος μάγος. Έτσι γίνεται ένα ανακάτωμα μαγικών και χριστιανικών αντιλήψεων και τα ιερά πράγματα χρησιμοποιούνται για ξένο προς τον προορισμό τους σκοπό. Ο άνθρωπος απομακρύνεται από την ορθόδοξη πίστη και νοθεύει το αληθινό νόημα των αγιαστικών και θεραπευτικών μέσων της εκκλησίας μας.

ΤΟ "ΜΑΤΙΑΣΜΑ"

Το μάτιασμα (η βασκανία) είναι ένα φαινόμενο που η Εκκλησία μας παραδέχεται την ύπαρξη του. Πρόκειται για την περίπτωση που κάποιος με φθόνο, με μίσος, για εκδίκηση, θέλει το κακό ενός προσώπου κι έτσι παρακινεί το διάβολο να βλάψει τούτο το πρόσωπο. Το ίδιο αποτέλεσμα συμβαίνει κι όταν κανείς με λόγια στείλει κάποιον στον διάβολο.
Κι εδώ όμως συμβαίνει κάτι παρόμοιο με όσους τυραννιούνται από προλήψεις και τρέχουν στους διάφορους μάγους και αγύρτες. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να ανεχτεί τον πόνο και θέλει γρήγορα να απαλλαγεί απ' αυτόν. Παράλληλα έχει την εντύπωση ότι για ό,τι κακό του συμβαίνει δεν φταίει αυτός αλλά κάποιοι άλλοι. Δεν θέλει δηλαδή να αναλάβει τις ευθύνες του για τίποτα, π.χ. Δεν πήγε καλά το συνοικέσιο; Του έκαναν μάγια! Δεν πήγε καλά η δουλειά; Τον γλωσσόφαγαν! Έχει πονοκέφαλο; Τον μάτιασαν κ.ο.κ.

Ποια θέση όμως παίρνει η Εκκλησία μας για το ξεμάτιασμα;

- Κατ' αρχήν τους πιστούς που ζουν τακτική πνευματική και μυστηριακή ζωή και που με πίστη φέρουν τον Τίμιο Σταυρό, δεν τους πιάνει κανένα «μάτι».
- Όταν υπάρξει βασκανία, τότε μοναδική ισχυρή δύναμη κατά της δαιμονικής

ενέργειας είναι οι
ειδικές ευχές του ιερέα, η ειλικρινής Εξομολόγηση και η Θεία Μετάληψη.

- Ακόμη βοηθούν μαζί με τη δύναμη της προσευχής και τα αγιαστικά μέσα που η ίδια η Εκκλησία μας χορηγεί.
- Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να καταφεύγουμε στις ξεματιάστρες, οι οποίες με παράξενες και πολλές φορές με βλάσφημες ευχές ή «προσευχές», επιχειρούν να υποκαταστήσουν τον ιερέα.

Κάποια τυχόν βελτίωση από ένα τέτοιο ξεμάτιασμα είναι βέβαιο τέχνασμα του διαβόλου, ο οποίος αποσκοπεί να μας τραβήξει μακριά από τη σωτήρια χάρη της Εκκλησίας μας και να μας δέσει ως δούλους πίσω από μία πλανεμένη ξεματιάστρα.

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Απ' όσα εκτέθηκαν ήδη γίνεται φανερό ότι άπειρες προλήψεις βασανίζουν και καταταλαιπωρούν τους ανθρώπους και γίνονται αφορμή να χάνουν την εσωτερική τους ειρήνη. Βλέπουν παντού κινδύνους, αποτυχίες, αρρώστιες, θανάτους εκεί που δεν υπάρχουν. Η πίστη σ' όλες ανεξαρτήτως τις προλήψεις και δεισιδαιμονίες φανερώνουν έλλειψη στοιχειώδους λογικής. Πράγματι σύμφωνα με ποια λογική ο αριθμός 13 φέρνει κακό, ή η μέρα Τρίτη έχει κάποια κακή ώρα, ή το πέταλο φέρνει γούρι; Δεν είναι το 13 ένας αριθμός όπως όλοι οι άλλοι και η Τρίτη ημέρα του Θεού όπως και οι άλλες της εβδομάδας; Και πού βρήκε το πέταλο την ιδιότητα να απομακρύνει τα κακά; Τα χαϊμαλιά, οι χάντρες, τα μάτια έχουν μεγαλύτερη δύναμη από το σταυρό; Και για να επεκτείνουμε τα ερωτήματα μας:

- Είναι ποτέ δυνατόν, τα κατακάθια του καφέ στο φλιτζάνι να απεικονίζουν το μέλλον;
- Είναι ποτέ δυνατόν, οι κινήσεις των άστρων να προσδιορίζουν τη ζωή μας;
- Είναι ποτέ δυνατόν, η ημέρα γεννήσεως κάθε ανθρώπου να τον κατατάσσει σε ζώδιο-αστερισμό, και να ισχύουν για εκατομμύρια ανθρώπους του ίδιου ζωδίου οι ίδιες οδηγίες που δίνουν οι «ειδικοί αστρολόγοι» στα ωροσκόπια; Είναι ποτέ δυνατόν, κάθε τραπουλόχαρτο να παίρνει αυθαίρετα νόημα και να ορίζει την ζωή μας; Η βαθύτερη αιτία των προλήψεων είναι η έλλειψη πίστης και εμπιστοσύνης στον αληθινό Θεό. Κι εδώ συμβαίνει το παράδοξο: Ο άνθρωπος την πίστη στο Θεό τη θεωρεί «οπισθοδρόμηση». Την εμπιστοσύνη στην πάνσοφη πρόνοια Του την περιφρονεί. Και από την άλλη πλευρά

υποδουλώνεται σε πράγματα άλογα και γελοία, σε πέταλα και κρεμμύδια, σε κατακάθια του καφέ και σε τραπουλόχαρτα! Έτσι εκπληρώνεται ο θεόγραφος λόγος: *«Φάσκοντες είναι σοφοί εμωράνθησαν»* και *«εσκοτίσθτι τι ασύνετος, αυτών καρδία»* και *«παρέδωκεν ο θεός* αυτούς εις *αδόκιμου νουν»* (Ρωμ. Α, 20, 21, 28) και *«εκεί εφοβήβησαν φόβον, ου ουκ ην φόβος»* (Ψαλμ. ΝΒ, 6).

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ

Στη ζωή μας βλέπουμε χιλιάδες όνειρα. Μερικοί επιρρεπείς σε προλήψεις και δεισιδαιμονίες, δίνουν σ' αυτά μεγάλη σημασία και αναστατώνουν τη ζωή τους. Όταν ξυπνήσουν αγωνιούν, τα ανακοινώνουν, τρέχουν σε μάντισσες, συμβουλεύονται ονειροκρίτες, δίνουν διάφορες ερμηνείες.
Ποια είναι η προέλευση των ονείρων; Η ψυχολογία προσπάθησε να δώσει μίαν επιστημονική απάντηση.
Εντελώς επιγραμματικά μπορούμε να πούμε πως τα όνειρα προέρχονται από φυσικές αιτίες, από εξωτερικούς ερεθισμούς, καθώς και από τις εικόνες, εντυπώσεις, εμπειρίες, παραστάσεις, μη ικανοποιηθείσες επιθυμίες του παρελθόντος, που απωθήθηκαν στο υποσυνείδητο.
Υπάρχουν και τα όνειρα που έχουν μεταφυσική προέλευση και προέρχονται είτε από το Θεό, είτε από τον διάβολο. Όμως ευθύς εξ' αρχής θα πρέπει να τονίσουμε ότι αυτά τα όνειρα είναι εξαιρετικά σπάνια. Σε διάστημα 4.000 χρόνων τα όνειρα που μας αναφέρει η Αγ. Γραφή είναι ελάχιστα.

- Ο Θεός σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις και σε πρόσωπα άγια και πολύ ευσεβή, μπορεί να αποκαλύψει το θέλημα Του μέσω κάποιου ονείρου. Παράδειγμα, το όνειρο του δίκαιου Ιωσήφ για τη φυγή της Θεοτόκου και του Ιησού στην Αίγυπτο.
- Τα όνειρα μπορούν να προκληθούν και από τον διάβολο, ο οποίος εκμεταλλεύεται τα πάθη μας και προσπαθεί να μας ξεγελάσει κυρίως με κάποιο τάχα, «καλό-θεϊκό» όνειρο, για να μας παγιδέψει. Να μας παγιδέψει στον εγωισμό και να μας σέρνει συνέχεια με τα όνειρα στους δικούς του δρόμους. Δηλαδή, να αμελούμε τον πνευματικό μας αγώνα και να ψάχνουμε σε «ονειροκρίτες» την εξήγηση των ονείρων μας.
- Μόνο με την αρετή της διακρίσεως των αγίων και με το φωτισμό του έμπειρου πνευματικού στην Εξομολόγηση μπορεί να ξεχωρισθεί, αν κάποιο όνειρο προέρχεται από το Θεό, ή είναι δαιμονική πλάνη, ή είναι από τους λογισμούς και τις επιθυμίες μας.
- Η Εκκλησία μας συμβουλεύει να απορρίπτουμε εντελώς τα όνειρα, διότι υπάρχει ο δικαιολογημένος φόβος, τον οποίο και οι άγιοι είχαν, μήπως πέσουμε σε δαιμονική παγίδα. Τούτον τον φόβο τον δέχεται απόλυτα ο Θεός,

κι αν θέλει κάτι να μας υποδείξει, γνωρίζει πολλούς άλλους τρόπους, για να μας καθοδηγήσει.
- Οι δαίμονες δεν γνωρίζουν το μέλλον. Μπορούν όμως λογικά να υποθέσουν κάτι που είναι πιθανό να συμβεί. Μπορούν ακόμη ως πνεύματα πονηρά να μάθουν κάτι νωρίτερα από μας. Σπεύδουν, λοιπόν, μέσω των ονείρων να εκ μεταλλευτούν την ανθρώπινη αφέλεια και να υποδουλώσουν τους πνευματικά ανώριμους και επιπόλαιους.
- **Συμπέρασμα**: Η πίστη στα όνειρα, όχι μόνο δεν ωφελεί καθόλου, αλλά είναι πιθανότατη δαιμονική παγίδα και κρύβει άρα τεράστιους πνευματικούς κινδύνους.

ΤΑ ΟΡΑΜΑΤΑ

Η διαφορά των οραμάτων από τα όνειρα είναι ότι τα οράματα τα βλέπει κανείς όχι στον ύπνο του, αλλά ξύπνιος. Λειτουργούν δηλαδή τελείως οι αισθήσεις του ανθρώπου. Όμως κι εδώ ισχύουν τα όσα είπαμε και για τα όνειρα. Υπάρχουν οράματα που προέρχονται από τον Θεό. Παρουσιάζονται σε ενάρετους ανθρώπους και για σοβαρά ζητήματα που έχουν σχέση με την πίστη και τη σωτηρία ψυχών. Υπάρχουν όμως και οράματα που προέρχονται από ψυχικές παθήσεις και χρειάζονται ιατρική παρακολούθηση. Αλλά υπάρχουν και οράματα που προέρχονται από τον σατανά. Ο διάβολος «μετασχηματίζεται» και εις «άγγελον φωτός», με τη μορφή της Παναγίας ή των Αγίων και δίνει εντολές φαινομενικά καλές, με απώτερο σκοπό την εξαπάτηση και την παραπλάνηση. Κάθε τόσο ακούμε για κάποιες «φωτισμένες», που δήθεν έχουν το χάρισμα, τη «φώτιση» να επικοινωνούν με το Θεό με όνειρα και οράματα και παίρνουν διάφορες εντολές. Έτσι ανάβει μέσα τους το θηρίο του εγωισμού, υποκύπτουν στον πειρασμό και ο Σατανάς τις οδηγεί όλο και σε μεγαλύτερο εγωισμό και πιο σκοτεινή πλάνη, με αποτέλεσμα να παρασύρουν ψυχές στην απώλεια. Διαστρεβλώνουν την αλήθεια του Χριστού και τη διδασκαλία της εκκλησίας. Καταργούν το Ευαγγέλιο και προβάλλουν το δικό τους «ευαγγέλιο». Άλλοτε πάλι συνιστούν λειτουργίες και παρακλήσεις για να ξεγελάσουν τους πιστούς. Όμως αυτό δεν πειράζει το σατανά. Αυτός αρκείται μόνο με το ότι ο άνθρωπος παίρνει εντολές απ' αυτόν.
Πίσω από τον οραματιζόμενο τρέχουν αγεληδόν ευκολόπιστοι και αφελείς, ενθουσιάζονται, σταυροκοπιούνται, και πιστεύουν πως κοντά τους ξεφύτρωσε απεσταλμένος του Θεού. Και όχι μόνον αυτό. Υψώνουν γύρω από τον εαυτό τους τείχη «αγιότητος και φωτισμού», καλύτερα ας πούμε δαιμονισμού και ανακηρύσσονται «άγιοι», ημιάγιοι και ό,τι χειρότερο. Δυστυχώς οι περισσότεροι απ' αυτούς πεθαίνουν αμετάπιστοι και αμετανόητοι.
Η πληγή των «φωτισμένων» είναι μεγάλη και επικίνδυνη. Ο σατανάς τραβάει με το πρόσχημα της ευλάβειας πολλούς αφελείς χριστιανούς. Οι παγίδες του πολλές. Ο λόγος του Απ. Πέτρου, ας γίνει για όλους μας αφορμή αφύπνισης: «*Νίβατε, γρηγο-*

ρήσατε, ο αντίδικος υμών διάβολος ως λέων ωρυόμενος περιπατεί ζητών τίνα καταπίη. Ω αντίστητε στερεοί τη πίστει (Α' περ. 5, 8).

«ΤΕΚΝΙΑ, ΦΥΛΑΞΑΤΕ ΕΑΥΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΙΔΩΛΩΝ»

Ο άνθρωπος προικίστηκε από τον Δημιουργό Θεό με λογική καί ελευθερία. Καί η αλήθεια είναι ότι μόνο μέσα στην Εκκλησία καταξιώνεται πραγματικά ως λογικό καί ελεύθερο πρόσωπο, ως «κατ' εικόνα καί καθ' ομοίωσιν Θεού» δημιούργημα της Αγίας Τριάδος. Αν και πέρασαν 2000 χρόνια από την ενανθρώπιοη του Υιού και Λόγου του Θεού, οι άνθρωποι εξακολουθούν να αγνοούν το «φως το αληθινόν», την ελευθερία που χάρισε ο Χριστός και συνεχίζουν να ζουν υποδουλωμένοι στα διάφορα είδωλα που προσφέρει ο κόσμος. Στην εποχή που διακηρύσσεται η ελευθερία, τα δικαιώματα του ανθρώπου, ο άνθρωπος παραμένει δέσμιος στις προλήψεις και δεισιδαιμονίες, συνεχίζει να προσκυνάει τα είδωλα. Γι' αυτό και κάθε χριστιανός που θέλει να 'ναι συνεπής στην πίστη του χρειάζεται να συντρίψει μέσα του τα κάθε μορφής είδωλα, όπως ο Μωυσής στο Σινά, που όχι μόνον τα συνέτριψε, αλλά τα έκανε σκόνη και τα έριξε στο ποτάμι για να χαθεί κάθε ίχνος τους. Οι κάθε είδους προλήψεις και δεισιδαιμονίες, τα οποιαδήποτε είδωλα είναι εντελώς αντίθετα και ασυμβίβαστα με τη χριστιανική πίστη και συνάμα προσβάλλουν την ελευθερία του ανθρώπου. Όποιος πιστεύει στις προλήψεις και στους κάθε είδους αγύρτες και «φωτισμένους» δεν μπορεί να πάρει υπεύθυνες και σωστές αποφάσεις για τη ζωή του και το μέλλον του. Αντίθετα η πίστη στο Θεό ελευθερώνει τον άνθρωπο και του δίνει τη δυνατότητα για μία υπεύθυνη και δημιουργική ζωή. Ο λόγος του Αποστόλου Ευαγγελιστού Ιωάννου είναι και σήμερα εξαιρετικά επίκαιρος: *«Τεκνία, φυλάξατε εαυτούς από των ειδώλων»* (Α' Ιωάν. 5, 21).

(Πηγή ηλ. κειμένου: "Ιερά Μονή Παντοκράτορος Μελλισοχωρίου")